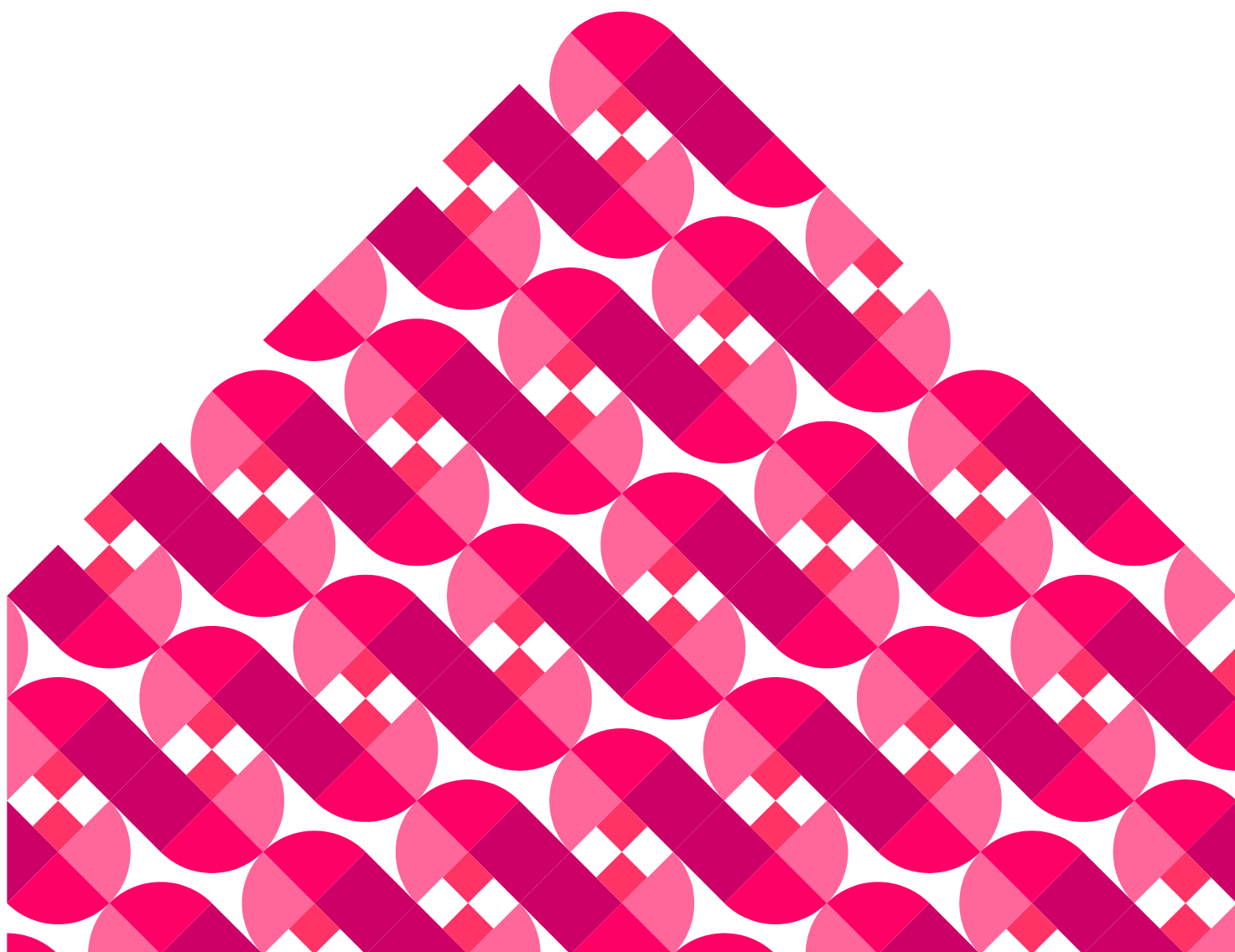

Uppföljning av regioner 2020

Resultat och tabeller

Myndigheten för delaktighet är en kunskapsmyndighet som arbetar inom funktionshindersområdet. Vi arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället.

Myndigheten för delaktighet, 2021
Uppföljning av regioner 2020

Nummer 2021:2
ISBN: 978-91-87883-78-1 (pdf)

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.
Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet, Box 1210, 172 24 Sundbyberg
E-post: info@mfd.se
Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Resultat från uppföljning av regioner 2020	4
Sammanfattning av årets resultat.....	4
Viss kunskap om funktionshinderspolitiska målet.....	5
De flesta har kännedom om FN:s konvention	5
De flesta systematiserar arbetet med funktionshindersfrågor.....	6
Många har ansvariga för att samordna arbetet.....	7
Alla inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning	7
Flera ställer krav på tillgänglighet i upphandling.....	8
Alla har med tillgänglighet i arbetsmiljöarbetet	8
Många har en tillgänglig rekryteringsprocess	9
Alla förbättrar interna arbets- och kommunikationsplattformar	9
Nästan alla arbetar med att göra sin webb tillgänglig	10
E-tjänster och mobilapplikationer kan bli mer tillgängliga	10
Tillgänglighet med i allas arbete med lokalförsörjning	11
Alla förbättrar tillgängligheten i befintliga verksamhetslokaler	12
Tabeller uppföljning av regioner 2020	13

Resultat från uppföljning av regioner 2020

Hösten 2020 har vi följt upp regionernas arbete för att göra sin verksamhet, lokaler och information tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. I denna undersökning ställde vi nya frågor och därför skiljer sig uppföljningen från tidigare år. Det var 18 av 21 regioner som besvarade enkäten. Resultaten är baserade på antal svarande regioner för respektive fråga. För detaljerad information se tabellerna.

Sammanfattning av årets resultat

MFD har utifrån sin instruktion i uppdrag att följa upp regionernas arbete med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. För att följa upp hur regioner arbetar systematiskt och övergripande med funktionshindersfrågor skickar vi årligen ut en enkät till samtliga regioner.

Uppföljningen 2020 visar att alla svarande regioner arbetar med att föra dialog och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning. Det bidrar till att regioner får kunskap om hinder för delaktighet och vad som kan göras för att åtgärda dem från de som själva upplevt hindren. Uppföljningen visar även att många regioner i stor utsträckning arbetar för att göra sina rekryteringsprocesser tillgängliga, dvs att säkerställa att personer med funktionsnedsättning har lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster. Det kan handla om att formulera innehåll och krav i annonser på ett sätt som möjliggör för personer med funktionsnedsättning, att hålla intervjuer i tillgängliga lokaler och mycket mer. Ytterligare två områden där regioner i hög utsträckning inkluderar tillgänglighet är i styrande dokument för lokalförsörjning samt i sitt löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler.

Uppföljningen visar att det finns förbättringsmöjligheter för regionerna vad gäller att utforma sina e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt. Detta är centralt då digitaliseringen innebär att invånare behöver eller förväntas hantera många olika ärenden digitalt, exempelvis färdtjänstbokning eller planering av resa i kollektivtrafiken.

Viss kunskap om funktionshinderspolitiska målet

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

För att nå det nationella målet ska arbetet inriktas mot fyra arbetssätt, principen om universell utformning, identifiera och åtgärda befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och förebygga och motverka diskriminering.

- 1 av 18 regioner anger att de flesta tjänstepersoner på ledningsnivå, under de senaste två åren, har deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet och dess inriktning.
- 12 av 18 regioner anger att någon eller några tjänstepersoner på ledningsnivå, under de senaste två åren, har deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet och dess inriktning.
- 5 av 18 regioner anger att ingen tjänsteperson på ledningsnivå har deltagit i kunskapshöjande insatser om detsamma.

De flesta har kännedom om FN:s konvention

Sverige har antagit FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen förtydligar att ingen människa får diskrimineras eller uteslutas från någon del av samhällslivet.

Genom att ha kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan regioner bidra till ökad tillgänglighet och att personer med funktionsnedsättning ges full delaktighet i samhällslivet.

- 6 av 18 regioner anger att det bland de flesta tjänstepersoner på ledningsnivå finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- 11 av 18 regioner anger att det bland vissa tjänstepersoner på ledningsnivå finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- 1 av 18 regioner anger att det inte finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning bland tjänstepersoner på ledningsnivå.

De flesta systematiserar arbetet med funktionshindersfrågor

För att arbetet med funktionshindersfrågor ska bli framgångsrikt och hållbart är det bra med struktur och systematik. Ett sätt att skapa systematik är att låta arbetet utgå från en funktionshinderspolitisk strategi. Strategin kan till exempel vara en plan, ett program eller motsvarande. Ett annat sätt är att integrera arbetet med funktionshinderfrågor i andra övergripande dokument som exempelvis budget, kommunikations- och upphandlingsstrategi, plan för Agenda 2030, jämställdhetsplan, jämlikhetsplan, hållbarhets- eller MR-strategi.

- 13 av 18 regioner anger att de har en funktionshinderspolitisk strategi eller skrivningar i styrdokument som de använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor.
- 5 av 18 regioner anger att de inte har en funktionshinderspolitisk strategi eller skrivningar i styrdokument som de använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor.

Många har ansvariga för att samordna arbetet

Genom att ge någon eller några personer ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor säkerställs att frågorna samordnas i verksamheten i syfte att skapa tillgänglighet och delaktighet för alla medborgare.

Ansvaret kan innebära att ta fram policys och strategier samt att integrera frågorna i verksamheten. Den eller de som har ansvarar för arbetet med funktionshinderfrågor kan sitta på regionlednings- eller förvaltningsnivå.

- 15 av 18 regioner anger att det finns någon eller några personer som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor.
- 3 av 18 regioner anger att det inte finns någon eller några personer med motsvarande ansvar.

Alla inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning

Genom att föra dialog och inhämta kunskap och synpunkter från personer med funktionsnedsättning kan regioner få ökad kunskap om hinder för delaktighet och vad som kan göras för att åtgärda dem.

Dialog kan ske med personer med funktionsnedsättning genom exempelvis stormöten, djupintervjuer, enkäter eller trygghetsvandringar. Dialog kan även föras med funktionshindersorganisationer genom exempelvis organiserade möten.

- 10 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning arbetar med att föra dialog och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning.
- 8 av 10 regioner anger att de i viss utsträckning arbetar med att föra dialog och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning.
- Ingen region har angett att de inte för dialog och inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning.

Flera ställer krav på tillgänglighet i upphandling

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det bidrar till att fler lokaler, produkter och tjänster blir tillgängliga och enklare att använda. Att ställa krav på tillgänglighet är reglerat i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. I lagen står det att när det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

- 7 av 17 regioner anger att de under de senaste två åren ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i alla eller de flesta upphandlingar.
- 9 av 17 anger att de under de senaste två åren ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i någon eller några upphandlingar.
- 1 av 17 regioner anger att de inte ställt sådana krav vid upphandlingar under de senaste två åren.

Alla har med tillgänglighet i arbetsmiljöarbetet

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna arbeta på lika villkor behöver arbetsmiljön vara öppen, inkluderande och tillgänglig. En tillgänglig arbetsmiljö tar hänsyn till fysiska, psykiska, kognitiva och sociala aspekter av arbetsförhållandena och öppnar upp för mångfald på arbetsplatsen.

Genom att ta in tillgänglighetsfrågorna i det systematiska arbetsmiljöarbetet kan arbetsgivaren arbeta förebyggande. Vid behov ska arbetsgivaren anpassa arbetsmiljön för en enskild arbetstagare. Det förebyggande arbetet handlar exempelvis om att ha förberedelse för att kunna genomföra arbetsanpassningar.

- 5 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning inkluderar tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- 13 av 18 regioner anger att de i viss utsträckning inkluderar tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Ingen region har angett att de inte inkluderar tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Många har en tillgänglig rekryteringsprocess

Genom att säkerställa att personer med funktionsnedsättning har lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster får regioner tillgång till en bredd av kompetens och bidrar till att personal bättre speglar regionens invånare. En förutsättning för detta är att hela rekryteringsprocessen är tillgänglig.

En tillgänglig rekryteringsprocess handlar bland annat om att formulera innehåll och krav i annonser på ett sätt som inte utesluter personer med funktionsnedsättning på ett diskriminerande sätt. Det kan också vara att motverka att förutfattade meningar styr valet av sökande, att hålla intervjuer i tillgängliga lokaler och att använda personlighetstester som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

- 12 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning säkerställer att rekryteringsprocesserna ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster.
- 6 av 18 regioner anger att de i viss utsträckning säkerställer att rekryteringsprocesserna ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster.
- Ingen region anger att de inte arbetar med detta.

Alla förbättrar interna arbets- och kommunikationsplattformar

Datasystem och programvaror som inte är tillgängliga är ett hinder i vardagen för många, inte bara för personer med funktionsnedsättning. Genom att säkerställa tillgänglighet i interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, kan regioner skapa en arbetsplats där så många som möjligt kan delta och bidra fullt

ut. Det betyder också att tröskeln för att anställa personer med funktionsnedsättning blir lägre.

- 6 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning har utformat sina interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt.
- 12 av 18 anger att de i viss utsträckning har utformat sina interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt.
- Ingen region anger att de inte gjort detta.

Nästan alla arbetar med att göra sin webb tillgänglig

Digitaliseringen innebär bland annat att invånare kan ta kontakt och ta del av information digitalt. Att regionernas externa webbplats är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning är därför centralt. Genom att följa lagen om digital offentlig service, DOS-lagen, som ska garantera digital tillgänglighet för alla, kan fler ta del av innehållet. Lagen innehåller bestämmelser som innebär att digital service ska uppfylla kraven att vara möjlig att uppfatta, hanterbar, begriplig och robust. Lagen genomför EU:s så kallade webbtillgänglighetsdirektiv.

- 7 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning har utformat den externa webbplatsen på ett tillgängligt sätt.
- 10 av 18 anger att de i viss utsträckning har utformat den externa webbplatsen på ett tillgängligt sätt.
- 1 av 18 regioner anger att de inte gjort detta.

E-tjänster och mobilapplikationer kan bli mer tillgängliga

Digitaliseringen innebär också att invånare kan hantera olika ärenden digitalt. Det finns många olika typer av e-tjänster och mobilapplikationer, exempelvis felanmälan, bokning av läkartid, journalläsning, färdtjänst-bokning eller planering av resa i kollektivtrafiken. Att regionernas

e-tjänster och mobilapplikationer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning är därför centralt.

- 1 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning har utformat e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt.
- 17 av 18 regioner anger att de i viss utsträckning har utformat e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt.
- Ingen region anger att de inte har gjort detta.

Tillgänglighet med i allas arbete med lokalförsörjning

Samhället är många gånger utformat utifrån normen istället för mångfalden. Det innebär att det finns hinder i den befintliga miljön som gör att alla inte kan ta del av lokaler och verksamheter. Det är därför viktigt att utforma lokaler så att de blir tillgängliga och användbara från början.

Arbetet med lokalförsörjning har två utgångspunkter. Det handlar dels om att planera för att åtgärda brister och hinder för tillgänglighet i befintliga lokaler, dels om att säkra att nya och ombyggda lokaler är tillgängliga. Arbetet och målsättningarna för detta kan beskrivas i exempelvis en lokalförsörjningsplan eller i andra styrande dokument för lokalförsörjning.

- 12 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning har med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i styrande dokument för lokalförsörjning.
- 6 av 18 regioner anger att de i viss utsträckning har med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i styrande dokument för lokalförsörjning.
- Ingen region anger att de inte har detta.

Alla förbättrar tillgängligheten i befintliga verksamhetslokaler

Det kan finnas brister i tillgängligheten som leder till att många inte har möjlighet att använda regionens utbud fullt ut. Det kan exempelvis handla om att kunna nyttja sjukvård och kollektivtrafik. För att åstadkomma en förändring är det bra att på regionnivå säkerställa att det löpande sker ett arbete för att förbättra tillgängligheten i regionens lokaler. Det löpande arbetet kan göras på olika sätt, till exempel genom att identifiera och åtgärda hinder för tillgänglighet. Det är viktigt att det sker systematiskt.

Med befintliga lokaler avses samtliga lokaler i regionens drift, det vill säga där verksamhet bedrivs och där personal arbetar. Här ingår lokaler som både ägs och hyrs av regionen.

- 12 av 18 regioner anger att de i hög utsträckning säkerställer att det sker ett löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där regionens verksamhet bedrivs.
- 6 av 18 regioner anger att de i viss utsträckning säkerställer att det sker ett löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där regionens verksamhet bedrivs.
- Ingen region anger att de inte gör detta.

Tabeller uppföljning av regioner 2020

Här hittar du tabeller med resultat från uppföljningen av regioner 2020.

Enkäten skickades ut till alla regioner. År 2020 svarade 18 av 21 regioner på enkäten, vilket betyder att 86 procent av landets regioner lämnade svar.

I tabellerna nedan är totalen beräknad på antal svarande regioner per fråga. Under tabellerna anges även det interna bortfallet per fråga (*).

**Tabell 1. Har tjänstepersoner på ledningsnivå deltagit i kunskaps-
höjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet
och dess inriktning under de senaste två åren?**

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, de flesta	1	6
Ja, någon eller några	12	66
Nej	5	28
Total	18	100

**Tabell 2. Finns det bland tjänstepersoner på ledningsnivå,
kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med
funktionsnedsättning?**

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, bland de flesta	6	33
Ja, bland vissa	11	61
Nej	1	6
Total	18	100

Tabell 3. På regionnivå, har ni en funktionshinderspolitisk strategi eller skrivningar i styrdokument som ni använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor i regionen?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	13	72
Nej	5	28
Total	18	100

Tabell 4. Finns det någon eller några personer på er region som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	15	83
Nej	3	17
Total	18	100

Tabell 5. I vilken utsträckning arbetar ni med att föra dialog och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	10	56
I viss utsträckning	8	44
Inte alls	0	0
Total	18	100

Tabell 6. Har ni under de senaste två åren ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i alla eller de flesta upphandlingar	7	41
Ja, i någon eller några upphandlingar	9	53
Nej	1	6
Total	17	100

*Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 7. I vilken utsträckning inkluderar ni tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	5	28
I viss utsträckning	13	72
Inte alls	0	0
Total	18	100

Tabell 8. I vilken utsträckning säkerställer ni på regionnivå att era rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster hos er?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	12	67
I viss utsträckning	6	33
Inte alls	0	0
Total	18	100

Tabell 8. I vilken utsträckning säkerställer ni på regionnivå att era rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster hos er?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	12	67
I viss utsträckning	6	33
Inte alls	0	0
Total	18	100

Tabell 9. I vilken utsträckning har ni utformat era interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	6	33
I viss utsträckning	12	67
Inte alls	0	0
Total	18	100

Tabell 10. I vilken utsträckning har ni utformat er externa webbplats på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	7	39
I viss utsträckning	10	56
Inte alls	1	5
Total	18	100

Tabell 11. I vilken utsträckning har ni utformat e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	1	6
I viss utsträckning	17	94
Inte alls	0	0
Total	18	100

Tabell 12. I vilken utsträckning finns tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning med i styrande dokument för lokalförsörjning på regionnivå?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	12	67
I viss utsträckning	6	33
Inte alls	0	0
Total	18	100

Tabell 13. I vilken utsträckning säkerställer ni på regionnivå att det sker ett löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där regionens verksamhet bedrivs?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	12	67
I viss utsträckning	6	33
Inte alls	0	0
Total	18	100

Uppföljning av regioner 2020

Resultat och tabeller

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
08-600 84 00
info@mfd.se
www.mfd.se
Nummer: 2021:2